

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ОСВІТА У ХХІ СТОЛІТТІ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Випуск 1

*Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
“Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ столітті:
інтеграція, творчість, інновації”
м. Київ, МАУП, 22 травня 2009 р.*

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

Редакційна колегія:

Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — головний редактор

Туриніна О. Л., канд. психол. наук, проф. — відповідальний редактор

Видання здійснене в рамках проекту “Наукові праці МАУП”

Освіта у ХХІ столітті: шляхи розвитку / МАУП. — К.: ДП «Видавничий
О-72 дім «Персонал», 2010 —

Вип. 1 : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ столітті: інтеграція, творчість, інновації”, м. Київ, МАУП, 22 трав. 2009 р. / редкол. : М. Ф. Головатий (голов. ред.), О. Л. Туриніна (відп. ред.). — 244 с. : іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику подано статті учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ ст.: інтеграція, творчість, інновації”, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — розвитку освіти в Україні. Статті охоплюють широкий діапазон наукових досліджень українських учених.

Для науковців, освітян, державних службовців, політиків, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком української освіти.

ББК 74.04(4УКР)я43

ЗМІСТ

Болотська О. А. Сучасні аспекти формування жінки-лідера	5	Мартинюк Н. С. Развитие творческого потенциала личности преподавателя в условиях интегративных процессов в образовании	81
Якібчук М. І. Роль профспілок у розбудові української національної освіти у ХХ ст.	9	Листопад О. В. Авторські школи як засіб запровадження освітніх інновацій	84
Сурмин Ю. П. Революція в освіті: сутність, проблеми реалізації та наслідки	15	Артёмцев О. В. Мобільність в освіті Європейського Союзу: пошуки, перспективи, проблеми	88
Головатий М. Ф. Українська освіта в умовах соціальних трансформацій: проблема вибору моделі і векторів розвитку	31	Касьянова С. П. Системність пріоритетів національної освіти перед викликами глобалізації	94
Баєва О. В. Детермінанти конкурентоспроможності вищих навчальних закладів недержавної форми власності в умовах системної кризи	35	Соколовська К. М. Роль українознавчих дисциплін у підготовці нової генерації управлінців	99
Чернуха Н. М., Чернуха Г. С. Виховання толерантності в процесі підготовки фахівців у сучасних соціокультурних умовах	39	Домбровська Л. Ф. Модернізаційні процеси в галузі вищої освіти — важливий чинник державотворення в Україні (з досвіду викладання історичних дисциплін)	102
Міхатуліна О. М. Інноваційні форми навчання в системі вищої юридичної освіти	43	Львовичкіна А. М. Інноваційні методи викладання дисциплін екологічного циклу	105
Беспала Н. О. Освіта і система оподаткування в Україні ...	48	Романовська Л. І. Організація культурного дозвілля школярів як пріоритетний напрям роботи дитячих громадських об'єднань	112
Лазоренко Л. В. Способи підвищення ефективності викладання бізнес-дисциплін	56	Мазур Т. С. Використання модульного середовища під час вивчення англійської мови у ВНЗ	118
Науменко Т. Умови і напрями інформатизації дошкільної освіти	62	Виноградна В. О. Стереотипи мовної поведінки сучасної молоді	120
Руденко Л. С. Проблема впливу соціокультурного середовища на процес становлення особистості в українській педагогічній спадщині	66	Роменкова О. П., Чернуха Г. С. Формування соціокультурної компетенції учнівської молоді	123
Сніцар І. В. Удосконалення змісту навчального матеріалу з англійської мови	69	Глушко Л. О. Гендерна ідентичність школярів	126
Домніч В. Г. Інтеграційна реформа вищої освіти у європейському просторі	71	Кругляк М. С. Особливості виховної роботи в сучасних соціокультурних умовах	132
Найдьонов І. М. Інтерактивне навчання в системі підготовки менеджера	77	Пантюхін В. О., Чернуха Г. С. Стандартизація та перспективи розвитку вищої освіти в Україні	136

МОДЕРНІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ГАЛУЗІ ВИЩОЇ ОСВІТИ — ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ (З ДОСВІДУ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН)

Освіта у XXI столітті: шляхи розвитку, вип. 1, 2010, 102–104

З проголошенням незалежності України виникли широкі можливості та умови для формування і реалізації політики реформування в галузі вищої освіти, що є важливою складовою державотворення в Україні.

Сучасні інтеграційні процеси в галузі освіти в контексті Болонського процесу, учасником якого є і Україна, вимагають досконалої перебудови і переорієнтації всього навчального процесу. Вітчизняна система навчання передбачає впровадження у навчально-виховний процес передових систем стандартів вищої освіти, які існують у зарубіжних вищих навчальних закладах і мають певний позитивний досвід у високоякісній підготовці молодих кадрів, яких потребує українське суспільство. Неможливо побудувати сильну, розвинену державу, не створивши її кадровий потенціал з глибоким розумінням модернізаційних процесів в усіх сферах життя. Нині можна з жалем констатувати, що незважаючи на природні досягнення освіти, які забезпечує нова соціополітична система (незаїдеологізованість, демократичність), в масовому вимірі освіта стала все менш якісною. В результаті цього і значна частина випускників вищих навчальних закладів неконкурентоспроможна на європейському ринку праці. Це, в свою чергу, спонукає активно вникати й аналізувати світові та європейські

тенденції змісту і реформування освіти і відповідно до цього вдосконалювати нашу професійну сферу діяльності. Модернізація системи вищої освіти в Україні в контексті Болонського процесу має сприяти інтегруванню національної системи в європейський простір.

Однією з позитивних і важливих складових, які визначають новизну організаційної роботи в переорієнтації навчального процесу у вищих навчальних закладах у контексті Болонського процесу, є значне збільшення часу на індивідуальну та самостійну роботу студентів за активної участі викладача. Бо саме викладач може надати студенту всебічну методичну допомогу і пораду в організації якісної індивідуальної і самостійної роботи, що значно сприяє поглибленому засвоєнню програмного матеріалу, здобуттю глибоких знань і формуванню світогляду молодих людей. Важливо зазначити, що мова йде з досвіду викладання історичних дисциплін.

Отже, серед різних форм і методів вивчення та якісного надання знань з історичних дисциплін важливе значення відіграють не лише аудиторні заняття — лекції, семінари, консультації, а все більш суттєвого значення набувають самостійна, індивідуальна, науково-дослідна роботи. Надавати перевагу лише одній із них було б не зовсім доцільно. Лише в комплексі усіх видів

можна сприяти високоякісній підготовці сучасних фахівців.

Як відомо, самостійну роботу при вивченні історичних дисциплін студенти можуть здійснювати у різних формах:

- при підготовці до семінарських і практичних занять;
- при опрацюванні лекційного матеріалу;
- при ознайомленні і конспектуванні найважливіших історичних джерел;
- при аналізі відповідної навчальної і наукової літератури;
- при написанні рефератів, нарисів;
- при виконанні індивідуальних завдань;
- при виконанні модульних контрольних робіт;
- при виконанні завдань для самостійного опрацювання;
- при виконанні тестових завдань і складанні тестів за лекційним матеріалом чи самостійно опрацьованою літературою;
- творча наукова робота, підготовка наукових доповідей на науково-теоретичні конференції, семінари, “круглі столи” і т. д.

Важливо зупинитись на окремих аспектах виконання індивідуальної роботи студентами. З досвіду роботи зауважимо, що організація виконання індивідуальних завдань вимагає об’ємної підготовки не лише студентів, а й викладачів. Пам’ятаймо також, що такі дисципліни, як “Історія України”, “Українознавство”, “Краєзнавство”, “Країнознавство”, “Історія української державності” вивчаються на першому курсі. А тому, розробляючи індивідуальні завдання з історичних дисциплін, ми враховуємо, що наразі їх добросовісного виконання студентами, ми передусім досягнемо головної мети:

- набуття молодими людьми ґрунтовних знань з проблем українського державотворення, розуміння

закономірностей історичних процесів, що відбувались чи відбуваються на сучасному етапі в українському суспільстві, розуміння їх місця в контексті розвитку міжнародних подій;

- навчити самостійно аналізувати, порівнювати, узагальнювати, формулювати відповідні аргументовані висновки і визначати свою позицію та своє бачення проблеми;
- при безпосередній методичній та консультативно-індивідуальній допомозі з боку викладача посприємо більш активному, цілеспрямованому, творчому оволодінню знаннями з історичних дисциплін. І насамкінець, ми маємо бути впевненими в тому, що студенти зможуть перетворити здобуті знання у творчі переконання під час своєї професійної та громадської діяльності на благо розбудови України.

З відповідальністю студенти виконують завдання самостійної роботи, такі як: обґрунтування відповідей з підбіркою конкретних фактів, документів; написання рефератів на актуальні теми українського державотворення сучасності та минулого; складання порівняльно-аналітичних схем з питань економічного, політичного, духовного життя українського суспільства в різні історичні часи; підготовка повідомлень з використанням сучасної літератури по окремим особистостям, які зробили важливий внесок у становлення і розвиток української державності і т. п.

Ефективними є завдання самостійної роботи, які дають можливість індивідуально працювати кожному студенту з таких тем: “Економіка мого краю” (за відповідними періодами), “Мій край в роки Другої світової війни”, “Відомі постаті мого краю” і т. п. Студенти з великим задоволенням виконують такі завдання, які носять не лише описовий

характер, а й мають наочний матеріал (копії документів, фотокарток, порівняльних таблиць). Наочність доповіді сприяє формуванню у студентів гордості і поваги до свого краю, своїх земляків, членів родин, держави. А це в свою чергу виховує в них національні і патріотичні почуття, що є невід'ємною частиною при вивченні історичних дисциплін.

Отже, значна частина самостійної і індивідуальної роботи студентів у навчальному процесі змінює у прогресивному напрямі всю систему навчання у вищих навчальних закладах України, що носить, на нашу думку, позитивний характер. Ці зміни здійснюються в контексті Болонського процесу, до якого приєдналась і Україна. Участь системи вищої освіти України у болонських перетвореннях потрібно спрямувати не лише на розвиток і набуття нових якісних змін, а й збереження кращих традицій національної вищої освіти. Еволюція системи освіти має відбуватися з усіма іншими сферами суспільства. Її завдання — розвиватися в гармонійному

взаємозв'язку із суспільством і державотворенням в цілому.

Література

1. *Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна – Болонья – Саламанка – Прага – Берлін) / Упоряд.: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубіянюк, І. І. Бабин.* — Тернопіль: ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. — 52 с., п. II.
2. *Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003–2004 рр.).*
3. *В. Г. Кремень (авт. кол.: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубіянюк, І. І. Бабин).* — Тернопіль: ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. — 147 с. пп. II, III.
4. *Болонський процес: цикли, ступені, кредити / Л. Л. Товажнянський, Є. І. Сокол, Б. В. Клименко.* — Харків: НТІ “Харківський політехнічний інститут”, 2004. — 143 с. п. II.
5. *Болонський процес — структурна реформа вищої освіти на європейському просторі / М. З. Згуровський, ректор НТУУ “КПІ”.*